

LYS - 3 TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI TESTİ

- DİKKAT :**
1. Bu testte toplam 56 soru vardır.
 2. Cevaplamaya istediğiniz sorudan başlayabilirsiniz.
 3. Cevaplarınızı, cevap kağıdının Türk Dili ve Edebiyatı Testi için ayrılan kısmına işaretleyiniz.
 4. Sayfalar üzerindeki boş yerleri müsvedde olarak kullanabilirsiniz.
 5. Sınav süresi 85 dakikadır.

1. Aşağıdaki dizelerde uyaklar harflerle gösterilmiştir.

- Bakıp imreniyorum akınına a
Şehrin üstünden geçen bulutların, b
Belki gidiyorlar yakınına a
Rüyamızı kuşatan hudutların. b
Evler, ağaçlar, sular, ben bu an c
Sanki bulutlarla bir, akıyoruz; d
Onların hevesine uyaraktan c
Cenup ufuklarına bakıyoruz. d
Biz de hafif olsaydık bir rüzgârdan, e
Yer alsaydık şu bulut kervanında, f
Güzele ve yeniye doğru koşan e
Bu sonsuz gidişin bir yanında; f

Hangi harflerle gösterilmiş dizelerde redif yoktur?

- A) a-c B) b-d C) c-e D) c-f E) d-f

2. Ben ölürsem akşamüstü ölürüm

- Çocuklar sinemaya gider
Yüzümü bir çiçeğe gömüp
Ağlamak gibi isterim
Derinden bir tren geçer

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Günlük konuşma dilinin yapısı bozularak yeni bir şiir dili yaratılmaya çalışılmıştır.
B) Belli bir biçimsel kalıba bağlı kalınmamıştır.
C) Yaşanan dönemin toplumsal sorunları dile getirilmiştir.
D) Anlatımda öyküleme ve mantıksal bütünlük kaygısı gözlemlenmemiştir.
E) Şair, kişisel duygulanmalarını dile getirmiştir.

3. Aşağıdaki dizelerden hangisinde ötekilerden farklı bir uyak kullanılmıştır?

- A) Ölmüş o, ayrı düşmüş sürüden,
Ayakları dışarda örtüden.
B) Ölmüş herkes gibi ölen insan,
Yalnız ayaklar kalmış yaşayan.
C) Ardından ölüme düşen başın
İki kardeş bakakalmış şaşkın.
D) Der ki, bu ayakları görenler,
Başım değilmiş düşünen meğer.
E) Ayaklarım, az gide uz gide,
Ayaklarım, ümitler peşinde!

4. Bir avuç ışıktı incecik yüzü,
Gözleri geceler gibi derindi;
İçine başımın her an düştüğü
Avuçları sudan daha serindi.

Bu dizeler için aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Çapraz biçimde uyaklanmıştır.
B) Benzetmeler yapılmıştır.
C) İkinci ve dördüncü dizelerde zengin uyak ve redif vardır.
D) Lirik özellikler gösteren bir sevgi şiiridir.
E) Söyleyişi ve konusuyla Halk şiiri özellikleri göstermektedir.

5. Aşağıdaki dizelerden hangisi pastoral bir şiirden alınmıştır?

- A) Erirken sıcakta yaz kokuları,
Ne hoştur, ne hoştur kır uykuları!
- B) Seni düşünmek güzel şey, ümitli şey,
Dünyanın en güzel sesinden
En güzel şarkıyı dinlemek gibi bir şey...
- C) Uzaktadır her şey, hep... yalnız ölüm,
Her yerde, her an yakınımız ölüm.
- D) Bir incesaz ki süreklidir yaprak dökken korularda
Çılgınlıkları oluşturur en çapraşık duygularda
- E) Hüzün geldi başköşeye kuruldu
Yoruldu yüreğim yoruldu.

6. (I) Çağdaş şiir geleneğimiz, eski şiirimizin temelleri üzerinde ilerlemiş ama asıl kimliğini Batı şiirinin etkisiyle oluşturmuştur. (II) Eski şiirin ölçü ve uyak anlayışı önceleri aynen sürdürülmüştür. (III) Sonraki dönemde ise "kulağa göre uyak" anlayışı benimsenmiştir. (IV) Dilde yenileşme çabaları istenen sonucu vermese de konu tamamen değişmiştir. (V) Kalıplaşmış konuların yerini günlük yaşam kaynaklı konular almıştır.

Bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangilerinde şiirin ahenk özellikleriyle ilgili bir değerlendirme yapılmıştır?

- A) I. ve III. B) I. ve V. C) II. ve III.
D) II. ve V. E) IV. ve V.

7. İlik bir su gibidir içimde yalnızlığım,
Yalnızlığım, ruhumda uzak bir ses gibidir.
Her sabah ufuklardan mavi şarkılar gelir,
Ve her sabah ürperir içimde yalnızlığım.

Bu dördlük ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

- A) Çapraz uyak biçimiyle uyaklanmıştır.
B) Duyulmamış yeni sözcükler kullanılmıştır.
C) Somutlamaya dayalı bir anlatım vardır.
D) Arapça-Farsça tamlamalarla yüklü ağır bir dili vardır.
E) Serbest ölçüyle yazılmıştır.

8. Göğe uzanır -tek, تنها- bir kamış
Sırf unutmak için, unutmak ey kış!
Büyük yalnızlığını dünyanın.

Bu dizelerde hangi söz sanatı vardır?

- A) Tecahül-i arif B) Hüsn-i ta'lil
C) Telmih D) Kinaye
E) Teşbih

9. Seni
Öyle uzun seviyorum ki seni
Ya yaradılıştta doğmuşum
Ya ölümsüzün biriyim ben...

Bu dizelerdeki en belirgin söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Mübalağa (abartma)
B) Teşbih (benzetme)
C) İrsal-i mesel (atasöz-özdeyiş kullanma)
D) Teşhis (kişileştirme)
E) Hüsn-i ta'lil (güzel nedene bağlama)

10. Ya hiçe uzanmış vaktimiz, ya hepe.
Yedi meçhul üstüne açılmış,
Yedi tepe.

İstanbul'u anlatan bu dizelerin ilkindeki söz sanatı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Tenasüp B) Tevriye C) Tezat
D) Telmih E) Teşhis

11. Bu eller miydi kesen mavi serçeyi,
Birkaç damla kan ki zafer ve kahramanlık.
Yorganın altına saklanarak
Bu eller miydi sevmeyen geceyi?
Bu dizelerdeki söz sanatının açıklaması aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Geçmişte yaşanmış bilinen bir olayı anımsatma
B) Olayları gerçek nedeni dışında daha güzel bir nedene bağlama
C) Atasözleri veya deyimleri kullanma
D) Bildiği bir gerçeği bilmez görünme
E) Sözcükleri hem gerçek hem mecaz anlama gelecek biçimde kullanma

12. Aşağıdakilerden hangisi, Türklerin ulusal edebiyatlarında kullandığı alfabelerden biri değildir?
- A) Göktürk alfabesi
B) Uygur alfabesi
C) Çin alfabesi
D) Arap alfabesi
E) Latin alfabesi

13. Aşağıdakilerden hangisinde bilgi yanlıştır?
- A) Türklerin kullandıkları alfabelerin en eskisi Orhun Yazıtları'ndaki Göktürk alfabesidir.
B) Orhun alfabesinin, beşinci yüzyıldan dokuzuncu yüzyıla değin kullanıldığı sanılır.
C) Divanü Lügati't-Türk'teki manzum parçalar, savlar; Budizm ve Maniheizm'le ilgili metinler, eski Türk şiiri ve edebiyatı hakkında bizi aydınlatır.
D) Sözlü gelenek; ölçü, tür, konu bakımlarından değişerek yazılı edebiyata geçildiğinde ortadan kalkmıştır.
E) Eski Türk topluluklarında ozanların şiir söylemek dışında büyüçülük ve hekimlik gibi görevleri de vardır.

14. Mani, Anonim Halk şiirinin en yaygın türüdür, yedi heceli ve dört dizeli 3 veya 7 dörtlükten meydana gelir. İlk iki dize giriş niteliğindedir. Dörtlüğün anlam yükünü üçüncü ve dördüncü dizeler taşır.

Bu cümlede altı çizili bölümlerden hangisinde bilgi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

15. Orta oyunuyla ilgili aşağıdaki bilgilerden hangisi yanlıştır?
- A) Palanga denen orta oyunu alanı daire ya da elips biçiminde olur, izleyiciler bu alanın çevresinde sıralanırdı.
B) Başlıca dekoru, yeni dünya denen ve kafesli bir paravan ile iki kanatlı daha küçük bir paravan ve arkalıksız bir iskemleydi.
C) Klasik bir orta oyunu Karagöz oyunundakine benzer biçimde giriş, karşılıklı konuşma, fasıl ve bitiş bölümlerinden oluşurdu.
D) Alana önce çalgı eşliğinde oyunun iki ana tipinden biri olan Pişekâr girip oyunun adını söyleyerek gösteriyi başlatırdı.
E) İkinci ana tip olan Meddah'ın gene çalgı eşliğinde alana girmesiyle karşılıklı konuşma başlardı.

16. Servet-i Fünûn edebiyatı özelliklerinin belirtildiği aşağıdaki cümlelerden hangisi Divan edebiyatı özelliği olarak da sayılabilir?
- A) Zerreden Güneş'e her şey şiirin konusu olabilir.
B) Şiirde ahenk ögesi olarak aruz ölçüsü kullanılır.
C) Kulak için uyak anlayışı savunulur ve benimsenir.
D) Sone ve terza-rima gibi nazım biçimleri kullanılır.
E) Edebiyatta düz yazı ağırlık kazanır.

17. Şeyh Galip eserin, yazma nedenini açıkladığı kısmında, bir toplantıda Nâbi'nin Hayrâbâd isimli eserinin fazla övülmesinden rahatsız olarak eseri yazmaya karar verdiğini belirtir. Şeyh Galip, Nâbi'nin eserinin özgün olmadığını öne sürmüş ve kendisi hem edebi anlamda gelişmiş hem de özgün olan bir eser kaleme almak istemiştir. Ayrıca eserdeki tasavvuf ağırlığı göz önüne alınırsa, eserin yazılış amaçlarından biri de önemli bir tasavvufi eser yazmak istemesidir.

Bu parçada sözü edilen mesnevi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Leyla ve Mecnun
B) Hüsn ü Aşk
C) Hurname
D) Risalet'ün-Nushiye
E) Hüsrev ü Şirin

18. Her beytinin kendi arasında kafiyelenmesi hem yazma kolaylığı sağlar hem de daha uzun metinlerin bu şekilde uygun olarak kaleme alınmasına imkân tanır. Diğer nazım şekillerindeki kafiye bulma zorluğu Divan şairlerini uzun metinlerde bu şekli kullanmaya teşvik etmiştir. Bu nedenle uzun aşk, kahramanlık, şehir güzellikleri ve eğlenceleri gibi konularda bu nazım biçimi kullanılmıştır.

Bu parçada tanıtılan nazım biçimi aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Murabba B) Mesnevi C) Kaside
D) Destan E) Müstezat

19. Aşağıdaki Divan edebiyatı şairleriyle ilgili açıklamaların hangisinde bilgi yanlış vardır?

- A) Fuzuli, çok derin ve etkili lirizmiyle bu edebiyat içinde bir zirve olarak yer alır.
B) Baki, renkli hayat tablolarıyla gözleri kamaştırır.
C) Nef'i hicivlerinin yanında muhteşem ahengiyle parlak kahramanlık sahneleri yaşatan şairler yazar.
D) Nedim, kendine özgü edası ve ince ruhuyla Divan şiirini neredeyse halka mal edecek derecede millileştirir.
E) Şeyh Galip, öğretici tutumuyla ders veren ve düşündürülen gazeller yazar.

20. Halk şiirinde, belirli kurallara bağlı nazım biçimleri yoktur. Halk şiirinde nazım biçimleri değil, türler vardır. Saz şairleri için önemli olan, bir örneğe uygun deyişler söylemek değil, doğaçlamanın gerektirdiği hava içinde duygularını hiçbir kurala bağlı olmaksızın dile getirmektir. Cönklerde koşma, destan, türkü, Türkmani, varsağı diye adlandırılan parçalar, her zaman aynı yapıda ve biçimde değildir.

Bu parçada, Halk şiiriyle ilgili, hangisinden söz edilmemiştir?

- A) Halk şiiri nazım biçimlerinin kurallara bağlı olmadığından
B) Doğaçlama söyleyişin ön planda olduğundan
C) Şiirlerin heceyle söylendiğinden
D) Aynı nazım biçimlerinin farklı yerlerde farklı yapıda olduğundan
E) Şiirlerin belli kalıplar örnek alınarak söylenmediğinden

21. Terci-i bent, biçim bakımından terkeb-i bente benzer; ancak ----. Konularında daha çok Tanrı'nın gücü, evrenin sonsuzluğu, doğanın ve yaşamın karşılıkları vardır.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse cümle doğru biçimde tamamlanmış olur?

- A) bent sayısı çoğaltılıp konu genişletilir
B) bentler mesnevi biçiminde uyaklanır ve vasita beyti farklı ölçüde yazılır
C) bu türdeki ürünler, devrin ileri gelenlerine sunulur bahşiş beklenir
D) söz sanatlarından uzak yalın bir dil kullanılarak didaktik yan öne çıkarılır
E) vasita beyti her bendin sonunda değişmez ve aynen tekrarlanır

22. Günümüzde artık yaşamayan, Yahya Kemal'in deyişiyile "nadir insanların anlayıp zevkine vardığı bir tarihi çağrışım vasıtası" olan eski edebiyatımızdan geride kalan kalıcı değerler, güzellikler yok mu? Biz bunları genç kuşaklara nasıl aktarabiliriz. Onlara özellikle eski şiirimizi nasıl sevdirebiliriz?

Bu parçada sözü edilen "eski edebiyatımız" aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sözlü edebiyat
B) Anonim Halk edebiyatı
C) Âşık edebiyatı
D) Divan edebiyatı
E) Tanzimat edebiyatı

23. "Erişdi nev-bahâr eyyâmı açıldı gül ü gülşen
Çerâğân vakti geldi lâlezârın dîdesi rûşen"

Bu dizelerle ilgili açıklamada,

Şairin ilkbaharın gelişiyile neşelenip coşarak gül bah-

I

çesinde açan gülleri, sevgilinin yüzüyle bir tutması,

II

lâle bahçesini müjdeleyerek eğlence vaktinin başla-

III

yacağına sevinmesi, kısacası coşkulu ve arzulu ruh

hâlini, Lâle Devri eğlenceleri içinde hissederiz.

IV

altı çizili bölümlerden hangileri açıklanan dizelerin Nedim'e ait olduğunun kanıtıdır?

- A) I. ve II. B) I. ve IV. C) II. ve III.
D) II. ve IV. E) III. ve IV.

24. (I) Yunus'un dizelerinde yalınlık, anlık, açıklık ve içtenlik vardır. (II) Yunus'ta halk zevkine yakınlık ve derin bir lirizm görülür, bu yüzden şiirleri söyleyiş bakımından, halkın diline çok yakındır. (III) Yunus hece ölçüsünü kullanmış, aruzu hiç kullanmamıştır. (IV) Şiirlerinde ya dörtlüklerden oluşan, ya da mesnevi düzenine uyan bir biçim görülür. (V) Mevlana gibi Yunus da insana önem verir ayrıca dünya; güzellikleri, dağları ve ovaları, bitki ve hayvanlarıyla onu hep çekmiştir.

Yunus Emre'yle ilgili olarak, bu parçadaki numaralanmış cümlelerin hangisinde verilen bilgi yanlıştır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

25. (I) Türk Halk şiirinde ölçü, hece ölçüsüdür. (II) Hece ölçüsü, İran şiir geleneğinden Türklere geçmiştir. (III) Hece ölçüsünde esas, dizelerdeki hece sayısının birbirine eşitliğidir. (IV) İlk dörtlüğün dizeleri kaç ise, ondan sonraki dörtlüklerin hece sayıları da ona uymak zorundadır. (V) Hece ölçüsüyle söylenmiş eski şiir örneklerine Divanü Lügati't-Türk'te rastlanmaktadır.

Bu parçada numaralanmış cümlelerden hangisinde bilgi yanlıştır vardır?

- A) I. B) II. C) III. D) IV. E) V.

26. Batlaşma çabalarıyla girişilen reformlar, edebiyatın da batıya açılması sonucunu doğurmuştu. İlk romancılar, bu ithal malı edebiyat türünü eski Türk hikâyeciliğinin deneyimleriyle kaynaştırmışlar, romanlarında, çağlarının önemli sorunlarıyla ilgilenmişler (Kölelik, esir ticareti, kadın hakları...), daha da önemlisi, ithal malı edebiyat türüyle ithal malı yaşama biçimine, alafrangalığa karşı çıkmışlardır.

Yukarıdaki açıklamalar, aşağıdaki edebiyat dönemlerinden hangisiyle ilgilidir?

- A) Tanzimat B) Servet-i Fünûn
C) Milli Edebiyat D) Yedi Meşaleciler
E) Birinci Yeni

32. Türk edebiyatında Batılı anlamda ilk romanları yazan sanatçı olarak kabul edilir. Servet-i Fünûn döneminde roman ve hikâye türünün en önemli ismidir. Eserlerinde realizm akımının etkisi görülür. En ünlü öykülerinden biri olan Kar Yağarken bunun bir örneğidir. Süslü, sanatlı ve ağır bir dil kullanır. Alışılmıştan farklı bir cümle düzeni vardır. Romanlarında aydın kişileri anlatır. Ruh tahlillerine önem verir. Kahramanları yaşadıkları çevreye uygun olarak anlatır. Romanlarında yalnız İstanbul'u anlatan sanatçı, hikâyelerinde Anadolu ve köy hayatına, kasabalardaki yaşayışa yer vererek İstanbul dışına çıkmıştır.

Bu parçada sözü edilen sanatçı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Halit Ziya Uşaklıgil
- B) Mehmet Rauf
- C) Hüseyin Cahit Yalçın
- D) Yakup Kadri Karaosmanoğlu
- E) Refik Halit Karay

33. Aruz sizin olsun, hece bizimdir,
Halkın söylediği Türkçe bizimdir
Leyl sizin, şeb sizin, gece bizimdir,
Değildir bir mana üç ada muhtaç.

Bu dizeler, aşağıdaki şairlerden hangisine ait olabilir?

- A) Tevfik Fikret
- B) Ziya Gökalp
- C) Mehmet Akif Ersoy
- D) Yahya Kemal Beyatlı
- E) Ahmet Haşim

34. Rüzgâr istiyorum ben ruhumun güllerine
Ki bir anda yaşasın iç içe rüyalarım.
Rüzgâr istiyorum ben ruhumun güllerine
Ki dökülsün, dağılsın, yok olsun hülyalarım.

Aşağıdakilerden hangisi, bu dizeler için doğru değildir?

- A) Soyut kavramlarla, somut nesnelere ilişkilendirilmiştir.
- B) Şair kişisel duygularını dile getirmiştir.
- C) Ölçü ve uyak gibi ahenk öğelerinden yararlanılmıştır.
- D) Servet-i Fünûn döneminde edebiyatımızda yaygınlaşan "ki"li cümle yapısı kullanılmıştır.
- E) Günlük dilde kullanılmayan yeni sözcüklere yer verilmiştir.

35. **Aşağıdakilerden hangisi Beş Hececiler'in edebiyat anlayışının özellikleri arasında sayılamaz?**

- A) Şiirlerinde Anadolu'yu coşkulu bir dille anlatmışlardır.
- B) Milli Edebiyatın ölçü, biçim ve nazım şekillerini benimsemiş, o doğrultuda eserler vermişlerdir.
- C) Batı şiirindeki gelişmeleri günü gününe eserlerine yansıtmışlardır.
- D) Şiirde sade ve özentsiz olmayı tercih etmişler, eserlerinde konuşma dilini kullanmışlardır.
- E) Gerçekçi olmak istemişler, ancak hemen hepsi romantizme sürüklenmiştir.

36. Gelenek ve göreneklerine bağlı bir adam olan Naim Efendi II. Abdülhamit devri ileri gelenlerinden emekli bir nazır(bakan)dır. Damadı Servet Bey, tam alafrangalık düşkünüdür. Torunları Cemil ile Seniha da eskiyi beğenmemiş, yeniye sindiremeyen birer züppedir. Savaş zenginleri ile arkadaşlık etmeye başlayan Seniha, günün birinde Avrupa'ya kaçar. Servet Bey, çoktandır özlemini çektiği modern bir apartmana taşınır. Yalnız başına kalan Naim Efendi, konağı kiraya verip kız kardeşinin yanına çıkar. Fakat kiracılar, konağı eski ve sıkıcı bulurlar. Y. Kadri'nin ilk romanıdır. Yapıtta, üç kuşak arasındaki görüş, anlayış ve yaşayış ayrılıkları anlatılır.

Bu parçada tanıtılan roman aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Çalığışu
B) Sinekli Bakkal
C) Kiralık Konak
D) Yaban
E) Yaprak Dökümü

37. yar yüreğin yar gör ki neler var
belki seyyar kuşların ömrü kadar sade aydınlık
belki vişne çiçekleri kadar beyaz ılık
belki çürümüş yılanlar kadar mundar
belki mahzende yıllanmış şarap kadar lezzetli
bir aşktır fişkirip çıkacak
ne çıkarsa bahtımıza

Biçim ve anlatım özellikleri dikkate alınırsa bu dizelerin hangi edebiyat anlayışına bağlı olarak yazıldığı söylenebilir?

- A) Edebiyat-ı Cedide
B) Milli Edebiyat
C) Beş Hececiler
D) I. Yeni
E) II. Yeni

38. 1929 ekonomik bunalımı birçok ülkede ekonomik sıkıntılara neden oldu. 1940'lı yıllara gelene kadar dünya ülkeleri çok güç günler yaşadı. Derken 2. Dünya Savaşı başladı. Sanatçılar savaş karşıtı yapıtlar verdiler. Bu zorlu günler, yoksul Türkiye'yi de vurdu. Sanatçılar yoksulluğu, ezilmişliği, barışı, birdenbire zenginleşenleri, yoksul ile zengin arasında yükselen ekonomik ve sosyal uçurumu anlattılar yapıtlarında. Köy ve köylü, Adana'daki pamuk tarlaları, gündelikçi işçiler, varoşlarda oluşan yoksulluk, fabrikalar, fabrika işçileri, memurlar, devlet yönetiminde görülen aksaklıklar... son dönem edebiyatçılarının en çok işledikleri konular oldu.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılabılır?

- A) İkinci Dünya Savaşı'nın yarattığı sıkıntılı ortam sanat anlayışlarını etkilemiştir.
B) Roman ve öykü türünde biçim yönünden gelişmeler olmuştur.
C) Daha önce denenmemiş olan düz yazı türleri denenmiştir.
D) Tiyatrodan tarihten ve mitolojiden yararlanılmıştır.
E) Yazarlar toplumsal sorunlardan çok bireysel konuları işlemiştir.

39. Aşağıdakilerden hangisi ötekilerden farklı alandaki yapıtlarıyla tanınır?

- A) Haldun Taner
B) Güngör Dilmen
C) Recep Bilginer
D) Orhan Asena
E) Suut Kemal Yetkin

40. 1928'de ortaya çıkan bu grup, Beş Hececiler'i ---- memleket edebiyatı anlayışına sahip olmakla suçlamışlardır. Amaçlarını "----" şeklinde açıklamışlardır. İsimlerini, etrafında toplandıkları "----" adlı dergiden alırlar.

Bu parçada boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi konabilir?

- A) gerçeklere dayanmayan - canlı, samimi ve gerçekçi olmak - Yedi Meşale
 B) Anadolu'yu konu alan - sanatı halka sevdirmek - Meşale
 C) insanımızdan uzak - sanatın kalitesini yükseltmek - Genç Kalemler
 D) modası geçmiş - halka yakın olmak - Genç Kalemler
 E) halktan uzak - sanata gereken değeri vermek - Yaprak

41. Edebiyatımızda bugünkü anlamıyla deneme türünde ilk yazılar ancak 20. yüzyılın başlarında görülür. Bu alanda öncülük edenlerin başında ---- geldiğini söyleyebiliriz. Onun, "Bize Göre" ve "Gurebahane-i Laklakan" adlı kitaplarında yer alan bazı parçalar birer örneksel deneme yazısıdır.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Ahmet Haşim'in B) Suut Kemal Yetkin'in
 C) Nurullah Ataç'ın D) Cemil Meriç'in
 E) Salah Birsal'in

42. • Genellikle dörtlük nazım birimi kullanılmıştır.
 • Kafiye örgüsünde çapraz ve sarma kafiyeler de yer almıştır.
 • Hece ölçüsü kullanıldı. Bunun yanında serbest nazım benimsenmeye başlanmıştır.
 • Şiirler sade, anlaşılır, açık bir dille yazılmıştır.

Aşağıdakilerden hangisi özellikleri verilen bu anlayışa uygun şiirler yazmamıştır?

- A) Faruk Nafiz Çamlıbel
 B) Yusuf Ziya Ortaç
 C) Orhan Seyfi Orhon
 D) Enis Behiç Koryürek
 E) Mehmet Akif Ersoy

43. Edebiyatımıza getirdiği en önemli yenilik, ele aldığı konuları büyük bir sadelikle işlemesidir. Bu konular, yine sıradan insanların yaşamları etrafında gezinir. Öykücülüğe başladığı ilk yıllarda, dilde sadeleşmenin öncüsü olan Ömer Seyfettin'in izinden gider; ustalık dönemine eriştiğinde, hem Ömer Seyfettin'den, hem de kendi çağdaşlarından daha sade ve düzgün bir dille yazmıştır. Üslubunda Çehov'un etkileri açıkça görülür. Ancak, Çehov'un karamsar bakışını tekrarlamaz. Kendi deyişiyle; insanlara yaşamak için ümit, kuvvet ve neşe veren yazılardan hoşlanır, insanları karamsarlığa düşüren yazılardan hoşlanmaz.

Bu parçada tanıtılan öykücü, aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hüseyin Cahit Yalçın
 B) Sabahattin Ali
 C) Refik Halit Karay
 D) Memduh Şevket Esenalı
 E) Haldun Taner

44. **Aşağıdakilerin hangisinde, yazar hakkında yanlış bilgi verilmiştir?**

- A) Kemal Tahir: Konularını cezaevi yaşantılarından, Kurtuluş Savaşı'ndan, eşkiya menkıbelerinden aldı. Gerçek bir Anadolu romanı oluşturdu. Eserleri: Yorgun Savaşçı, Devlet Ana ...
 B) Orhan Kemal: Hayatına girmiş yüzlerce kişinin kader ve direnişlerini yazdı. Sürükleyicilik, tabiiyet, gerçeklik eserlerinin özelliğidir. Eserleri: Murtaza, Hanımın Çiftliği...
 C) Yaşar Kemal: Genellikle Çukurova insanının hayat savaşlarını şiirli bir dille yazdı. Folklor unsurları ve güçlü doğa tasvirleri görülür. Eserleri: İnce Memed, Yer Demir Gök Bakır, Teneke...
 D) Fakir Baykurt: İçinde doğup yetiştiği köylülerin hayatını yazmıştır. Eserleri: Yılanların Öcü, Tırpan...
 E) Sait Faik Abasıyanık: Konularını daima Ege ve Akdeniz kıyılarından çıkardı; balıkçıları, sünger avcılarını... işledi. Eserleri: Merhaba Akdeniz, Deniz Gurbetçileri...

45. Aşağıdakilerden hangisi Garip (I. Yeni) şiirinin özelliklerinden değildir?

- A) Şiirde ölçüyü bırakıp serbest şiir yazma yoluna gittiler.
- B) Uyağın şiir için gerekli ve önemli olduğunu savundular.
- C) Her şeyi şiirin konusu hâline getirdiler, böylece şairane duyguları şiirden uzaklaştırdılar.
- D) Gündelik küçük sorunlar, halktan kişiler, sokak... şiire girdi.
- E) Dilin sanatlardan arındırılmış olarak doğal biçimde kullanılması gerektiğini savundular.

46. Bu akım; bir meseleyi, bir derdi ortaya koyarak, topluma faydalı olmak istiyordu. İlk ürünleri, Anadolu köy romancılığıdır. Konuları işçi-ırgat hayatı, sınıf çatışmaları, grev-lokavt gibi durumlar, toprak-su kavgaları...

Bu parçada "bu akım" olarak belirtilen Türk edebiyatı sanatçılarına verilen ad aşağıdakilerden hangisidir?

- A) İkinci Yeniciler
- B) Maviciler
- C) Hisarlılar
- D) Toplumcu Gerçekçiler
- E) Yedi Meşaleciler

47. Aşağıdaki tür-yazar-eser eşleştirmelerinden hangisi yanlıştır?

- A) Psikolojik roman - Peyami Safa - Dokuzuncu Hariciye Koşuşu
- B) Romantik roman - N. Kemal - İntibah
- C) Realist roman - Dostoyevski - Suç ve Ceza
- D) Natüralist roman - Emile Zola - Meyhane
- E) Klasik roman - Victor Hugo - Sefiller

48. Aşağıdakilerin hangisinde cümlelerin başına parantez içindeki sanatçı getirilirse bilgi yanlıştır yapılmış olur?

- A) --- Hececiler'in en ünlü şairidir. Önce aruz ölçüsüyle aşk şiirleri yazmış daha sonra memleket edebiyatına yönelmiştir. Şiirlerinde Anadolu sevgisini anlatmıştır. (Faruk Nafiz Çamlıbel)
- B) ---'ın şiirlerinde sembolistlerin etkisi vardır. Sanatçının şiirlerinde şuuraltı ve zaman önemli kavramlardır. (Ahmet Hamdi Tanpınar)
- C) ---, bir çevirisi nedeniyle üç yıllığına Bodrum kalebentliğine gönderilir ve buraya yerleşir. Eserlerinde, denizler, balıkçılar, süngerciler vardır. (Halikarnas Balıkcısı)
- D) ---, deneme türünün Türk edebiyatındaki en önemli kişisidir. Türkçeyi sadeleştirme çalışmalarının ateşli savunucusudur. Eserlerinde "ve" bağlacını Arapçadan geçti diye hiç kullanmaz. (Suut Kemal Yetkin)
- E) ---, hikâyelerini oldukça sade bir dille yazmıştır. İşçileri, çocukları, aylak insanları özetle "küçük insanı" anlatır. Bu hikâyelerde deniz, adalar, İstanbul, sahiller vazgeçilmez mekânlardır. (Sait Faik Abasıyanık)

49. Eserleriyle çağdaş edebiyatımızda deneme türünün gelişmesine büyük katkılarda bulunan yazarlarımız arasında Suut Kemal Yetkin'i, Orhan Veli Kanık'ı, Nurullah Ataç'ı, Sabahattin Eyüboğlu'nu, Mehmet Kaplan'ı gösterebiliriz.

Yukarıda adları sayılan yazarlardan hangisinin parçada yer alması uygun değildir?

- A) Suut Kemal Yetkin
- B) Orhan Veli Kanık
- C) Nurullah Ataç
- D) Sabahattin Eyüboğlu
- E) Mehmet Kaplan

50. Hayata karışan felsefe... Daha doğru söyleyişle hayatın felsefesi... İnsan düşüncesinin özgürleşmesini istiyor. "Sade, doğal, sıradan bir insanın" düşüncelerinin yansımaları onunkiler. "Kitabımın konusu benim" diyor. İnsanların ortak duygularını, noktalarını yansıtıyor. Zaten başka türlü de eserinin bu denli kalıcı olması olanaksızdır.

Bu parçada sözü edilen yazarın, kitabını hangi türde yazdığı söylenebilir?

- A) Deneme
- B) Fıkra
- C) Söyleşi
- D) Makale
- E) Anı

51. Bir yazarı ve yapıtlarını değerlendiren, kendi edebiyat anlayışını savunurken karşıt anlayışı çürütmeyi amaçlayan ya da yayımlanan yeni yapıtları konu edinip okura tanıtmaya görevini yüklenen yazılar ---- sayılabilmektedir.

Bu cümlede boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) makale B) fıkra C) deneme
D) eleştiri E) monografi

52. Orta Çağ'da düşünce bakımından unutulmuş veya unutturulan insan, bu yüzyıllarda -17. ve 18. yüzyıllarda- düşünen insanı aramaya ve yaratmaya başlar. Bu yüzyıllarda mantık veya düşünme sanatı ile düşünme ufkunu açan felsefe üzerine art arda eserler ortaya çıkar. Amaç, düşünme yol ve metotlarını öğretmek ve dolayısıyla doğru düşünmeye sevk etmek olur. İnsanı insan yapanın düşünce olduğu fikri değişik kanallarla topluma sunulur.

Bu parçada sözü edilen gelişmeler, edebiyat akımlarından hangisine zemin hazırlamıştır?

- A) Klasisizm B) Romantizm
C) Realizm D) Parnasizm
E) Natüralizm

53. ----, edebiyatımıza Servet-i Fünûn döneminde girdi. Bu akımı ilk tanıtan ve temsil eden sanatçımız Cenap Şahabettin'dir. Bu sanatçı, daha sonra simbolist bir çizgiye kaymıştır. Batı ölçüsünde olmamakla birlikte Tefik Fikret ve Yahya Kemal Beyatlı üzerinde etkileri olmuştur.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- A) Klasisizm B) Romantizm
C) Realizm D) Parnasizm
E) Natüralizm

54. Bu tarz hikâyede giriş, gelişme, sonuç gibi kronolojik bir düzenlemeye gidilmez; bir anı, bir durumu, ortamı, hayatın bir kesitini, olayların en çarpıcı yanını etkili bir şekilde vermeyi amaçlar. Üslupta şiirsellik ve deneme türünü andıran bir anlatımı vardır. "Olay" yerine "durum" ögesine ağırlık verilir.

Bu parçada sözü edilen hikâye türünün kurucusu sayılan yazar aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Alphonse Daudet
B) Guy de Maupassant
C) Stendhal
D) Anton Çehov
E) Andre Gide

55. ---- farkı ilk kez bir yazarın "Ben, kendim" diye konuşuyor olması. Yazılarında sadece kendinden söz ediyor. Dünyaya kendince bakıyor. Sorunlarından, sıkıntılarında söz ediyor, paylaşıyor. Onun bakışı öylesine insani ki, hepimiz, her okuru onun düşüncelerini paylaşıyor, kendi düşüncelerimizin, hissettiklerimizin onun tarafından denemelere yansıtıldığını düşünüyoruz.

Bu parçada boş bırakılan yere aşağıdakilerden hangisi getirilirse parça doğru biçimde tamamlanmış olur?

- A) Lamartine'in B) La Fontaine'in
C) Montaigne'in D) Moliere'in
E) La Bruyer'in

56. Yapıtlarının kahramanı, çocuk yaşta sevdığı, sonradan başkasıyla evlenen, 24 yaşında da ölen Beatrice'tir. Şiirlerinde insan kişiliğini ve tutkularını başarıyla anlatmıştır. İtalyancayı yazı dili yapmıştır. En ünlü yapıtı, İlahi Komedi'dir. Bu yapıtta Latin şair Vergilius'la birlikte, sevgilisi Beatrice'i bulmak için ahirete yaptığı düşsel yolculuğu anlatır.

Bu parçada sözü edilen şair aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sappho B) Dante C) Tasso
D) Ariosto E) Ennius